

ИНСТИТУТ ПО ФИЛОСОФИЯ И СОЦИОЛОГИЯ

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

УТВЪРДИЛ:

Директор на ИФС

Проф.дсн Емилия Ченгелова

**КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА
НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА**

НАУЧНА ОБЛАСТ: 2. ХУМАНИТАРНИ НАУКИ

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ: 2.3. ФИЛОСОФИЯ

ДОКТОРСКА ПРОГРАМА: СЪВРЕМЕННИ ФИЛОСОФСКИ УЧЕНИЯ

ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН: ДОКТОР

ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ: ДОКТОР ПО ФИЛОСОФИЯ

СРОК НА ОБУЧЕНИЕ: 3 / 4 / 5 ГОДИНИ

ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ: РЕДОВНА / ЗАДОЧНА /СВОБОДНА

СОФИЯ, 2024

1. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМАТА

Специалността по професионално направление 2.3. „Философия” предлага програма за обучение на докторанти в образователната и научна степен „Доктор” към секция "История на философските и научните идеи" в научната област "Съвременни философски учения" (05.01.15). Програмата е предназначена за магистри, които са завършили философия, но също така и за някои хуманитарни специалности като социология, психология, политология, педагогика и др. В определени области, засягащи по-специфични проблеми от историята на научните идеи, тя е подходяща и за студенти от природонаучните специалности.

Докторската програма има за цел да подготви квалифицирани бъдещи учени и преподаватели в областта на "Съвременните философски учения", чиито знания и умения да отговарят на актуалните европейски изисквания и стандарти в областта на науката и образованието. Тя е съсредоточена върху някои от основните водещи направления и изследователски методи на западноевропейска философия, които имат както фундаментално-научен, така и приложен характер и които биват понастоящем също така широко използвани и прилагани в интердисциплинарен социален и културологичен контекст.

Програмата е съобразена и отговаря на приоритетите, заложили в новата Европейска научна програма "Хоризонт Европа 2021-2027" и стратегическите приоритети на БАН, имащи за цел изследването на многообразието на европейското културно наследство, неговите ценности и идентичности, интердисциплинарното изследване на човека и човешките права, сенсibiliзирането към проблематиката на социокултурните и половите различия, както и новите предизвикателства свързани с виртуализацията на реалността и изкуствения интелект.

2. ЦЕЛИ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА

Целите, които си поставя докторската програма по "Съвременни философски учения" е да подготви висококвалифицирани специалисти, които да притежават знания и научно-изследователски умения в областта и с това да съдействат за развитието на българската наука и успешното интегриране на България в Европейската общност.

Докторантите се подготвят за работа с основните текстове на "класиците" на съвременната философия и техните основни опоненти и интерпретатори. За тази цел от тях се изисква владеене на най-малко един от основните западни езици. Програмата е насочена както към формирането на способности за адекватно боравене с текстовете, така и на умения за самостоятелен, оригинален и критичен прочит.

Защитили докторска степен могат да се реализират в много области на съвременния живот у нас и чужбина: наука, образование, социален и културен мениджмънт, ръководене на проекти, държавна администрация и мн. др.

3. ОБЩА КВАЛИФИКАЦИЯ И СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА

Областта "Съвременни философски учения" е изключително широка и продължава да се разгръща и разширява. Тя включва понастоящем най-значимите философски течения и представители на философската мисъл на 20 и 21 век. Поради огромния си обхват, тя не може да бъде нито цялостно, нито в детайл проучена и представена от само един изследовател. Затова на Запад изследователите на съвременната философия, са най-често тесни специалисти, концентрирани върху творчеството на един или двама видни философи (напр. Хусерл и/или Хайдегер) и/или определена проблематика (напр. проблема за признанието) и по-рядко върху дадено съвременно философско течение като цяло (напр. феноменологията). Програмата по "Съвременна философия" на секция "История на философските и научните идеи" е фокусирана върху основните течения, представители и проблеми на съвременната западноевропейска философия, тоест на това, което вече се счита за "класика", като се опитва да съчетае специфичния контекст на дадено учение с по-общия поглед върху историята и причините за неговата поява.

От докторантите ще се изисква задълбочено познаване на оригиналните източници, вторичната литература и основните дебати по темата, с която ще се занимават, което предполага отлично владение на поне един от водещите западни езици (немски, френски, английски). В подготовката им влиза също така развиване на умения за самостоятелен анализ и реконструкция на разглежданите теми и проблеми, за аргументиране и доказване на нови тези, за предлагане на оригинални интерпретации въз основа на критичен прочит и оценка.

4. УСВОЕНИ ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНАТА КВАЛИФИКАЦИОННА РАМКА

4. 1. Знания (теоретически и/или фактологически)

Докторантите, завършили докторската програма по "Съвременни философски учения" трябва да притежават задълбочени знания по съвременна западноевропейска философия, както и систематизирани основни знания в областта на историята на философията. Последната е необходимата база, без която възникването и развитието на съвременните философски учения, както и актуалните дебати по ключови философски теми и проблеми не могат да бъдат разбрани.

4. 2. Умения (познавателни и/или практически)

Докторантската програма изхожда от базисната презумпция, че за да познават ученията на съвременните западни философи, докторантите трябва да са в състояние да четат техните произведения в оригинал, тоест на езика, на който са писани, и да използват подходящи преводи на български език. В своите изложения и интерпретации, те трябва да покажат, че умеят да боравят със специфичната употреба на определени философски понятия и неологизми, в оригинал и в превод. Освен това, докторантите, завършили докторската програма по "Съвременни философски учения" трябва да владеят също така и различните философски методи и

техните съвременни приложения в и извън философията.

4. 3. Самостоятелност и отговорност

Докторантите по програмата "Съвременни философски учения" трябва да са способни да оценяват и коментират по независим начин текстовете по съвременна философия и да предлагат нови интерпретации по изследваните проблеми. Те трябва да могат да разпознават слабите и силните страни на аргументите и да развиват умението си за консистентно аргументиране в полза и против дадена гледна точка в съвременните философски дебати.

4. 4. Компетентност за учене

Докторантите по програмата трябва да са способни да се ориентират в многостранните направления и дискусии в съвременната западна философия. Те трябва да притежават не само умение за системно натрупване на знания, но и умението да пишат академични трудове по философия като се позовават на релевантни научни източници, предоставяйки необходимата библиографска информация и следвайки стриктно принципите на Комитета по етика на публикациите (COPE), който насърчава почтеността в научните изследвания и публикационната практика.

4. 5. Комуникативни и социални компетентности

Докторантите трябва владеят перфектно поне един, а желателно два-три от основните западноевропейски езици (немски, френски, английски) и да боравят свободно, устно и писмено със специфичната философска терминология. Те трябва да демонстрират компетенции за обмен на знания с учени от други страни по въпросите на дисертационния труд, както и да са способни да представят изследователските си резултати на международни научни форуми.

4. 6. Професионални компетентности

Докторантите по програмата ще придобият фундаментални знания за различните съвременни философски възгледи, методи, аргументи и дебати относно даден проблем. Въз основа на това те трябва да развият способността си да формулират, концептуализират и аргументират рационално и логично различни въпроси от изследваната от тях област. Чрез компетентна преценка, те трябва да стигат до заключения, откриващи нови перспективи за решения на поставените проблеми, като способстват по този начин за развитието на съответното изследователско поле. Те трябва да са също в състояние да реализират резултатите си чрез публични изяви, участия в престижни научни форуми и най-вече чрез публикации в международни издания с импакт фактор.

5. СФЕРИ НА ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ

Придобилите ОНС „Доктор по съвременна философия по история“ имат следните възможности за професионална реализация:

В системата на Министерство на образованието, младежта и науката:

- специалист по хуманитарни науки; – специалист по обществени науки; – преподавател във висше училище;
- експерт към регионалните инспекторати по образование и култура по въпросите, свързани с хуманитарното образование и формите на неговото социално приложение;
- консултант и организатор на социални и културни дейности в неправителствени организации и в системата на непрекъснатото образование;
- изследовател в структурите на висшето образование; – експерт в общински отдел „Образование“;
- аналитичен специалист в образованието като изследовател в областта на философията, гражданското образование и съхраняване на културно-историческото наследство.

В системата на Министерство на труда и социалната политика като:

експерти в общинските комисии за образование и култура и към общинските дирекции.

Длъжности:

По националната класификация на длъжностите и професиите в Република България (2011 г.) длъжностите, които получили ОНС „доктор по история на философията“ могат да заемат са:

- единична група 2310 – Преподаватели във висши училища;
- единична група 1223 – Ръководители на научноизследователска и развойна дейност; - единична група 1345 – Ръководители в образованието;
- единична група 3435 – Други приложни специалисти в областта на изкуството и културата.

Ръководител на секция

„История на философските и научните идеи:

(проф. дфн Т. Батулева)

*Квалификационната характеристика на успешно завършилите ДП “Съвременни философски учения” е приета с Решение НС на ИФС, Протокол No14 / 25.06.2024г.,т.11